

In resurrectionem domini (homilia 9)

Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Λεοντίου πρεσβυτέρου Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ κυρίου

Εὐκαιρον καὶ παναρμόνιον καὶ πρέπον τῷ παρόντι καιρῷ πεισθέντας ἡμᾶς τῷ ἱεροψάλτῃ Δαυΐδ λέγειν ἅπερ ἀρτίως ὑπεψάλλομεν· Αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ κύριος· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ. Ὅντως ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν, ὅτι εἶδομεν ὃ ἐπεθυμήσαμεν, ὅτι ἐψηλαφήσαμεν ὃ ἐζητήσαμεν, ὅτι κατενοήσαμεν ὃ προσεδοκήσαμεν, ὅτι τὸ ἔαρ τῶν Χριστιανῶν ἀνέτειλεν, ὅτι ἀνέτειλε τῶν ὁσίων τὰ ἄνθη, ὅτι ὑψώθη τῶν νεοφωτίστων τὰ κρίνα, ὅτι λάμπει τῆς κολυμβήθρας τὰ τέκνα. Ὅντως αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ κύριος· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ. Ὡς ἡμέρα, πάσης ἡμέρας ἡμέρα, ὡς ἡμέρα, ἡ τὸ σκότος τῆς ἀγνωσίας παύσασα καὶ τὸ φῶς τῆς γνώσεως γνωρίσασα, ὡς ἡμέρα, ἡ τὴν νύκτα τῆς συναγωγῆς ἀχρειώσασα καὶ τὸν ὄρθρον τῆς ἀναστάσεως ὑποδείξασα, ὡς ἡμέρα, ἡ τὸν ζόφον τῶν ἀπίστων καταργήσασα καὶ τὸν λόγον τῶν πιστῶν κατευνάσασα, ὡς ἡμέρα

, ἡ βασιλέα καὶ ιδιώτην ὡσαύτως γνωρίσασα, ὡς ἡμέρα, ἡ τὸν διάβολον συλήσασα καὶ μηδένα χρεώστην καταλείψασα, ὡς ἡμέρα, ἡ τοὺς πρὸ τούτου δούλους νῦν τῶν δεσποτῶν ἱερεῖς ἀναδείξασα, ὡς ἡμέρα, ἡ τοσαύτας λογικὰς περιστερὰς τῷ θυσιαστηρίῳ παραστήσασα. Ποῦ νῦν τῶν Σαββατιανῶν οἱ κόρακες βόσκονται; Ποῦ τῶν συλησάντων τὸ πάσχα τὰ μάταια προβλήματα; Πότε ὁ διάβολος ἀθρόως ἀπώλεσε παῖδας, τότε ἦ νῦν; Πότε τὸ δεσποτικὸν τῆς διδασκαλίας δίκτυον τοσοῦτους λογικοὺς νεοττοὺς ἐζώγρησεν, τότε ἦ νῦν;

Πότε ὁ οὐρανὸς τῆς ἀναστάσεως τοσοῦτους λογικοὺς ἀστέρας ἐπὶ γῆς ἀνέδειξεν, τότε ἦ νῦν; Πότε τὰ ἐλαίω καὶ κηρῷ ἀρδευόμενα φῶτα τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ὑπερηκόντισεν, τότε ἦ νῦν; Πότε οἴκων θυρίδες, πυλῶνές τε καὶ προπύλαια τοσαύτην λύχνων ἐφόρεσαν πεζίδα, τότε ἦ νῦν; Οὐ πείθει σε, κλειψοπασχίτα, τὰ ῥήματα; Πληροφορεῖτω σε τὰ μηνύματα. Οὐχ ὄραξ σήμερον πάντα τὰ ὑπ' οὐρανὸν λαμπροῖς πέπλοις καλλωπιζόμενα; Σὺ δὲ οὔτε ἐν τῷ προσαγορευομένῳ σου πάσχα δεδοικῶς καθαρὰν ἐφόρεσας ἐσθῆτα, οὔτε νῦν ἐν τῇ πανδήμῳ ἐορτῇ ἐρυθριῶν λαμπρὰν περιβέβλησαι στολήν. Πῶς οὖν ἐώρτασας, ὁ μηδέποτε καθαρῶς ἡμφιεσμένος; Ἔστι δὲ πάντως εἰπεῖν τινα ἐξ αὐτῶν· Τί οὖν; Καθαρὸν ἔνδυμα σῶζει τὸν ἄνθρωπον; Εἰ μὴ δέ τις ἀμφιάσεται τὴν στολήν ἐορτάζων, οὐκ ἐορτάζει; Ἄκουε, ὁ ταῦτα λέγων· κυρίως μὲν ἔνδυμα καθαρὸν οὐ σῶζει τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ ψυχὴ ἐκλαμπρος καὶ βίος ἐνάρετος· δεῖ δὲ παντὶ τρόπῳ τὸν τὴν ἀνάστασιν ἐορτάζοντα ἀναλόγως τῆς ἐορτῆς φορεῖν τὸ ἔνδυμα, καθ' ὅσον ἔχει, οὐ καθ' ὃ οὐκ ἔχει. Οὕτω γὰρ καὶ σήμερον παρ' ἡμῖν καὶ οἱ πτωχοὶ βασιλικοῖς τοῖς πέπλοις τῇ προθέσει κοσμοῦνται. Διὸ δεῖ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀναστάσεως καὶ τῷ ψυχικῷ ἐνδύματι καὶ τῷ σωματικῷ ἐξάσπρους καὶ καθαρῶς ὑπάρχειν, μήποτε ἀνεπιτηδείων ἡμῶν εὐρεθέντων ἀκούσωμεν παρὰ τοῦ νυμφίου Χριστοῦ· Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Οὕτω γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ τῆς ἀναστάσεως τροπαιοῦχος Χριστὸς τὴν ἀνάστασιν μηνύων ἐν τῷ ὄρει τῆς μεταμορφώσεως, οὐ μόνον τὸ πρόσωπον ἐξάσπρον ἀπέδειξεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἱματισμὸν ὑπερήστραψεν, ὡς ἓνα τῶν εὐαγγελιστῶν ἀπομνημονεύσαντα λέγειν· Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο στίλβοντα, λευκὰ ὡς χιών, οἷα οὐ μὴ δυνηθῆ ἰκναφεὺς ἐπὶ γῆς λευκᾶναι. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ υἱοὶ τῆς ἀναστάσεως, καθὼς ὁρᾶτε, οὐ μόνον τὴν στολήν λαμπρὰν, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑποδήματα

ὁμοίωσθημα φοροῦσιν, τὴν παλαιότητα τοῦ Ἀδάμ ἀποδυσάμενοι καὶ τὴν καινότητα τοῦ δεσπότη Χριστοῦ ἠμφιεσμένοι, κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον τὸν λέγοντα· Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. Ὅτι δὲ πάντα ἐν τῇ ἀναστάσει λευκὰ καὶ ἕξαπρα οὐ μόνον ἐπὶ γῆς ἀλλὰ καὶ ἐν οὐρανοῖς δεῖ κεκτῆσθαι ἡμᾶς, ἤκουες Ματθαίου λέγοντος· Ὅψὲ σαββάτων ἐπιφωσκούσης κυριακῆς ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδοὺ σεισμός ἐγένετο μέγας· κατελθὼν γὰρ ἄγγελος ἐκ τῶν οὐρανῶν ἀποκυλίσας τὸν λίθον· ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ· ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιῶν.

Ἦν οὖτως αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ κύριος· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ, ὅτι οὐκέτι ὁ ζυγὸς τοῦ νόμου βαρεῖ, ἀλλὰ τὸ ἔλαφρον τῆς χάριτος παρακαλεῖ. Ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ, ὅτι οὐκέτι ἡ κιβωτὸς τὸν Νῶε μόνον διασώζει, ἀλλ' ὁ ἐκ τῆς παρθένου πάντα τὸν κόσμον διασώζει. Ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ, ὅτι οὐκέτι γιγαντιαῖος οἶκος καταστρέφεται, ἀλλ' εὐκτήριος οἶκος ἐγείρεται· ὅτι οὐκέτι πῦρ ἐπὶ Σόδομα βρέχει

, ἀλλ' ὑετὸς ἐπὶ τὴν παρθένον δροσίζει· ὅτι οὐκέτι στήλη ἀλὸς ἢ γυνὴ τοῦ Λῶτ σχηματίζεται, ἀλλ' ἐν ἡμέρᾳ φωτὸς ἢ τοῦ κυρίου νύμφη δοξάζεται. Αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ κύριος· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ. Ἡμεῖς εὐφρανθῶμεν· Ἰουδαῖοι γὰρ πενθοῦσιν, μὴ πεισθέντες Δαυῖδ τῷ προφήτῃ, ἐκ πολλῶν τῶν χρόνων περὶ τῆς ἀφθάρτου τοῦ κυρίου ἀναστάσεως διαγορευόντος καὶ λέγοντος οὕτως· Οὐκ ἐγκατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ἄδην, οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. Τί λέγεις, Ἰουδαῖε; Εἰ ἕτερος ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ἀφθαρτος, λέγε καὶ πιστεύομεν. Εἰ δὲ οὐδεὶς ἕτερός ἐστιν εἰ μὴ ὁ δεσπότης Χριστός, ὁ ἐκ πολλῶν τῶν χρόνων βοήσας διὰ τοῦ προφήτου πρὸς τὸν ἔθνικὸν λαόν· Ὑπόμεινόν με εἰς ἡμέραν ἀναστάσεώς μου, λέγει κύριος, διότι τὸ κράτος μου εἰς συναγωγὰς ἔθνων, τί οὐ προστρέχεις, ἀλλὰ φεύγεις; Αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν ἐποίησεν ὁ κύριος· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ. Ἡμεῖς εὐφρανθῶμεν· φαρισαίων γὰρ παῖδες πενθοῦσιν. Διὰ τί; Μὴ πεισθέντες τῷ πατριάρχῃ Ἰακώβ, ἐκ πολλῶν τῶν χρόνων περὶ τῆς βασιλικῆς τοῦ κυρίου ἀναστάσεως ἐκβοήσαντος καὶ λέγοντος οὕτως· Ἀναπεσὼν ἐκοιμήθη ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγείρει αὐτόν; Τί λέγεις, Ἰουδαῖε; Δὸς ἡμῖν ἕτερον βασιλικῶς ἀναστάντα καθ' ὁμοιότητα λέοντος, καὶ πιστεύομεν οἷς λέγεις. Εἰ δὲ οὐδεὶς ἕτερος εἰ μὴ μόνος ὁ δεσπότης Χριστός ὡς λέων ἐκαθεύδησε τὸ τριήμερον καὶ ὡς σκύμνος ἀνέστη, ὡς ἔστιν αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἀκοῦσαι λέγοντος ἐκ πολλῶν τῶν χρόνων πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως· Ἐγὼ ὡς πανθὴρ τοῦ Ἐφραὶμ καὶ ὡς λέων τοῦ οἴκου Ἰούδα, τί οὐ προσκυνεῖς τῷ ἀναστάντι; Ἔστι δὲ πάντως εἰπεῖν τινα· Καὶ διὰ τί καθ' ὁμοιότητα ὁ κύριος τοῦ λέοντος ἐν τῷ τύμβῳ ἐποίησεν; Διὰ τί; Διὰ τὴν φυσικὴν ἕξιν τοῦ λέοντος· λέων ὑπνῶν ἐν τῷ οἰκείῳ σπηλαίῳ ἐν ᾧ καθεύδει, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεψόμενους ἔχει· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ δεσπότης Χριστός καθευδήσας ἐν τῷ θανάτῳ τριήμερον τὰ τῆς θεότητος ὄμματα οὐκ ἐκάμμυσε. Αὐτῷ ἢ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.